

Adviesraad Sociaal Domein
Postbus 17
7240 AA LOCHEM

Per mail; info@adviesraadlochem.nl

Lochem, 12 februari 2020

Kenmerk : 20200004
Uw kenmerk :
Betreft : **Reactie adviesraad sociaal domein op de evaluatie van 't Baken**

Geacht College,

Op verzoek van de gemeente Lochem is door een extern bureau een concept-evaluatie gemaakt van de wederwaardigheden in het eerste jaar van de uitvoeringsorganisatie 't Baken. Deze evaluatie is uitvoerig en komt solide over. De opstellers achten het te vroeg om ver strekkende conclusies te trekken, maar uit de beschrijving van het reorganisatieproces en uit de vergelijkende gegevens achten wij een aantal conclusies wel degelijk te trekken. Wellicht zal een aantal conclusies een momentopname blijken. Desalniettemin bieden die conclusies ook dan houvast voor de verdere transformatie.

De ASDL (Adviesraad Sociaal Domein Lochem) zal zich in zijn reactie vooral richten op de transformatie, de cliëntondersteuning en de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast worden enkele opmerkingen gemaakt over de voorzieningen.

Wanneer bepaalde bevindingen zonder commentaar neergeschreven worden, betekent dit dat de ASDL het belang hiervan wenst te onderstrepen.

Reorganisatie en transformatie

Opgemerkt wordt dat deze reorganisatie bijzonder ingrijpend en ambitieus is en na 1 jaar nog duidelijk niet is afgerond 4 velden worden binnen één organisatie (afdeling) samengevoegd die in de uitvoering autonoom is, maar in hoofdlijnen aangestuurd wordt door de ambtelijke directie van de gemeente, terwijl de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) van de gemeente opdrachtgever is.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat er na 10 tot 12 maanden nog veel te doen blijft, al heeft de ASDL veel waardering voor hetgeen dat in dit eerste jaar al wel bereikt is.

Geconstateerd wordt dat de positionering van 't Baken geslaagd lijkt, al is de werkrelatie met de interne opdrachtgever MO en de externe partners nog duidelijk niet optimaal.

De onderzoekers concluderen dat in 2020 veel werk zal moeten worden gemaakt van de transformatie. Daarvoor zal een duidelijk en inspirerend ontwikkelingsplan nodig zijn. De nieuwe werkwijzen zijn nog onvoldoende in de breedte ingedaald. Daarnaast constateren aanpalende organisaties, zoals de SWL (Stichting Welzijn Lochem), dat de contacten in 2019 eerder verwaterd

dan aangetrokken zijn. Zo worden kansen gemist om onder andere voorliggende voorzieningen in te zetten. Ernstig achten de onderzoekers het feit dat de informatievoorziening, zowel ten aanzien van de vaardigheden als het beheer en de analyse van gegevens, niet op orde is, waardoor onder andere onvoldoende sturingsinformatie voorhanden is. Voor het gemeentelijk beleid is deze informatie, om het zwak uit drukken, redelijk essentieel. Positief is dat de aanvankelijke achterstanden ten aanzien van wettelijke doorlooptijden tegen het einde van het jaar weer grotendeels weggewerkt zijn en dat 't Baken binnen het bijgestelde budget lijkt te blijven. Aanbevolen wordt de huidige effectieve formatie structureel te maken. Gezien de stand van zaken bij de transformatie onderschrijven wij deze aanbeveling. In vergelijking met de meeste omliggende gemeenten zijn de kosten van het sociaal domein niet hoog.

De positie van de cliënt

De onafhankelijke ondersteuning van de cliënt is zonder meer een goede zaak en deze is in ieder geval in de Wmo-verordening en in Participatiewet vastgelegd.

De onderzoekers constateren dat deze ondersteuning slechts zeer beperkt gebruikt is en dat veel mensen niet van deze mogelijkheid op de hoogte waren. Bij het onderzoek naar de jeugdhulp in juli 2019 bleek dat de weg naar jeugdhulp vaak moeizaam werd gevonden en dat men zich ook niet altijd gehoord of begrepen voelde.

In de eerste 11 maanden van 2019 is slechts 23 keer sprake geweest van een bezwaar of beroep. Bij ruim 2300 cliënten is de rekensom gauw gemaakt: het gaat dan om krap 1% en de onderzoekers achten dat een zeer klein aantal.

Helaas zijn over de cliëntervaringen bij de Participatiewet geen gegevens voorhanden.

De registratie van klachten, bezwaar en beroep wordt voor verbetering vatbaar geacht. Een klachtenregistratie was zelfs niet beschikbaar.

Er is geen cliëntenraad. De ASDL dringt aan op een of andere vorm van inspraak en feedback door cliënten. Een dergelijke inspraak is niet alleen wenselijk voor de cliënten, maar kan ook helpend zijn in het veranderings- en kwaliteitsproces van 't Baken. Daarnaast zou dit ook voor een zuivere rol van de ASDL wenselijk zijn: de ASDL is niet bedoeld voor individuele belangenbehartiging, maar momenteel wordt soms wel in onze richting gekeken.

Wij verwijzen verder naar ons advies van 17 januari 2020 aan het college, waarin wij verder ingaan op de noodzaak van verkleining van de afstand tussen 't Baken en de bevolking.

In lijn met het evaluatierapport moet inderdaad worden geconcludeerd dat de positie van cliënten niet stevig geborgd is.

Voorzieningen

De ASDL acht het integraal werken van groot belang. Wel zal om redenen van een optimaal gebruik van de menskracht een procedure gevonden moeten worden voor de misschien wel 87% enkelvoudige hulpvragen. Een check of de hulpvraag echt enkelvoudig is, is goed, maar mag niet te veel tijd in beslag nemen.

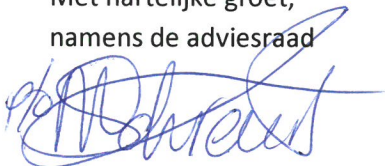
Opgemerkt wordt dat het voorzieningengebruik in Lochem relatief laag ligt. Het verdient aanbeveling om na te gaan of dit komt door een strenge indicatiestelling of door andere oorzaken, zoals de 'samenkracht' van de Lochemse bevolking. In dat laatste geval dient ingezet te worden op factoren die deze samenkracht op niveau houden. Zowel bij de jeugd als de participatie blijkt de continuïteit van het consulentchap van groot belang. Dit temeer, omdat de verslaggeving gebreken vertoont. Er is door de landelijke invoering van het abonnementstarief een grote stijging geweest van de huishoudelijke hulp. In Binnenlands bestuur wordt gesteld dat met name de vraag onder de rijkere is toegenomen. De gemeente heeft voor deze gestegen vraag 500.000 euro beschikbaar gesteld. Terwijl in alle gemeenten de budgetten onder druk staan, wordt hier een royale subsidie verstrekt aan mensen die zelf voldoende middelen hebben. Dit moet vroeger of later resulteren in een bezuiniging op het voorzieningenniveau voor mensen met een smalle beurs. De ASDL dringt er bij het college op aan te pleiten bij het Rijk voor een abonnementstarief dat rekening houdt met de draagkracht.

Een intensievere samenwerking met de SWL en anderen zou kunnen leiden tot een betere benutting van voorliggende voorzieningen. De onderzoekers constateren nog een te grote intern gerichtheid. Opvallend zijn de achterstanden ten aanzien van de Participatiewet. Nog niet de helft van het aantal uitkeringsgerechtigden heeft een traject en slechts 5% heeft een plan van aanpak. Toch is het percentage mensen dat na een jaar geen uitkering meer nodig heeft de laatste 3 jaar ongeveer gelijk gebleven. Het is dus erg de vraag of het credo "voor iedereen een plan" wel zo noodzakelijk of verstandig is. Veel energie voor weinig extra resultaat. Selectiviteit levert veel menskracht, en dus veel energie, op. Positief is dat de samenwerking met de SWL rond het Budgetadviescentrum succesvol is.

Tot slot

't Baken zit op de goede weg. Kijk niet te veel terug, maar laat 't Baken zich vooral richten op de aanbevelingen in hoofdstuk 6 van de evaluatie. Faciliteer 't Baken door handhaving van het huidige budget en verleen medewerking aan de verbetering van de informatievoorziening en de cliëntondersteuning. Dit laatste het liefst in nauwe samenwerking met externe partners.

Met hartelijke groet,
namens de adviesraad

Wim Koch
Voorzitter

